

GRI-bilaga 2009

En komplettering till Ansvarsredovisningen

Innehåll GRI-bilaga

Detta är en bilaga till Systembolagets Ansvarsredovisning 2009. Bilagan utgör en del av Systembolagets hållbarhetsredovisning för 2009 och är främst avsedd för den som vill ha ytterligare information om Systembolagets hållbarhetsarbete utifrån Global Reporting Initiatives (GRI) riktlinjer.

Bilagan innehåller:

- Tabell över appliceringsnivå.
- Beskrivning om hållbarhetsredovisningen, omfattning och avgränsning.
- Materialitetsanalys och intressentkartläggning.
- Förklaringar, avgränsningar och kompletteringar till beskrivning av Systembolagets profil (hållbarhetsstyrning och standardupplysningar) och de redovisade GRI-indikatorerna.

Appliceringsnivå:

Systembolagets styrelse har beslutat att upprätta hållbarhetsredovisningen i enlighet med GRI:s nivå B+.

Tillämpningsnivå	C	B	A
GRI:s redovisningskrav	C+ = Med bestyrkanderapport	B+ = Med bestyrkanderapport	A+ = Med bestyrkanderapport
Beskrivningar av organisationens profil	Redovisa kriterierna 1.1 2.1 – 2.10 3.1 – 3.8, 3.10 – 3.12 4.1 – 4.4, 4.14 – 4.15	Redovisa alla kriterier	Redovisa alla kriterier
Beskrivningar av angreppssätt för varje indikatorkategori	Krävs ej	Krävs för varje indikatorkategori	Krävs för varje indikatorkategori
Redovisning av kärndikatorer	Redovisa minst 10 indikatorer varav minst en från varje kategori; social, ekonomi och miljö.	Rapportering av minst 20 indikatorer varav minst en från varje kategori; ekonomi, miljö, mänskliga rättigheter, arbetsförhållanden, samhälle och produktansvar.	Med hänsyn till varje indikatorns betydelse, redovisa samtliga kärndikatorer eller förklara varför vissa inte redovisas.

Redovisningens omfattning och avgränsning

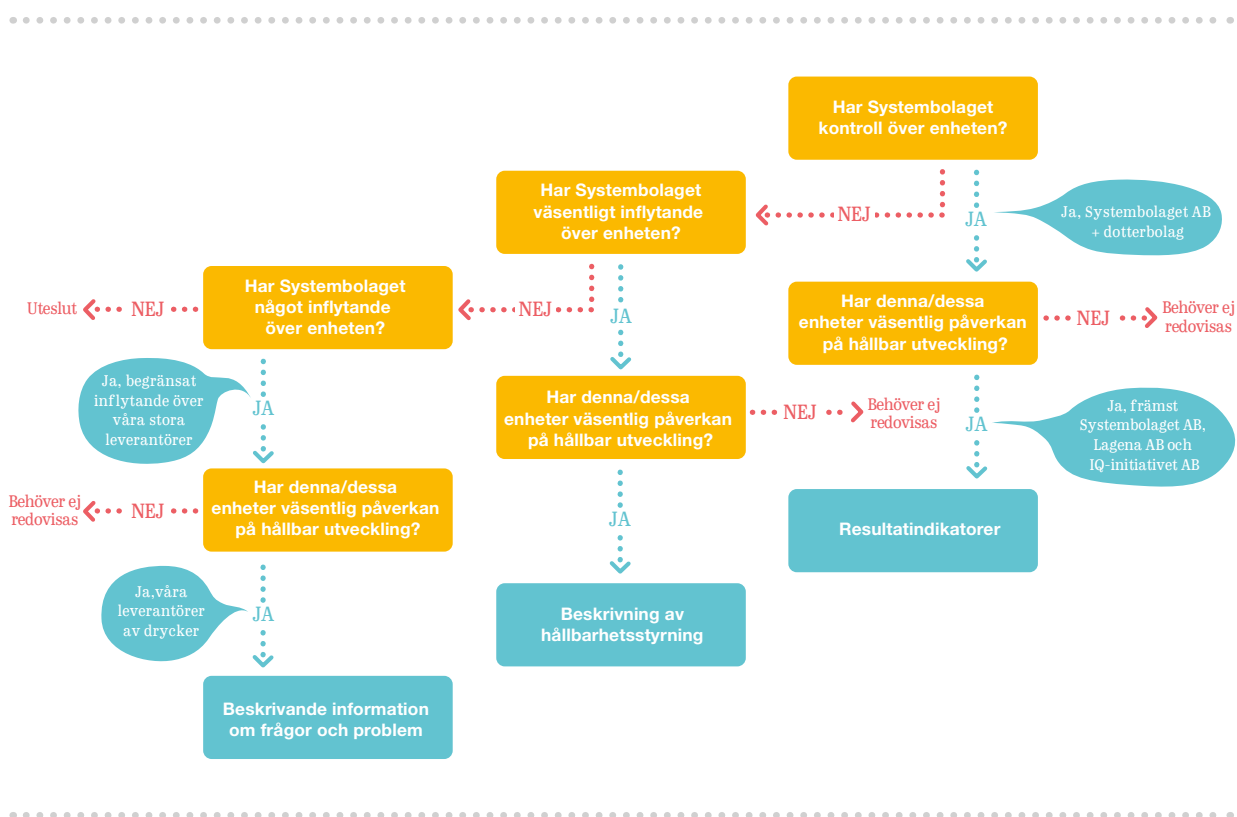
Hållbarhetsredovisningen för verksamhetsåret 2009 omfattar, som framgår i illustrationen nedan, moderbolaget Systembolaget AB, de helägda dotterbolagen Lagena Distribution AB, IQ-initiativet AB och AB K14 Näckströmsgatan och avser samtliga bolags verksamhet i Sverige. Uppgifter från Systembolaget Fastigheter AB redovisas i jämförelsesiffror till och med 2008-03-31 eftersom bolaget såldes 2008. Samtliga bolag utgör verksamheter där Systembolaget utövar kontroll över finansiella och operativa policier och rutiner.

Grundprincipen är att alla enheter representeras i varje prestandaindikator. Eventuella avvikelser från detta redovisas i GRI-tabellen i denna bilaga. Det finns idag inga andra enheter där Systembolaget har betydande inflytande på finansiella och operativa policier och rutiner. Däremot har Systembolaget begränsat inflytande på leverantörer via avtal och B2B-relationer med dem. Med leverantörer avses i dagsläget främst dryckesleverantörer eftersom Systembolagets största inköp görs från dem och de därmed kan ses som de mest väsentliga ur hållbarhetssynpunkt. Även om vi inte rapporterar indikatorer och hållbarhetsstyrning avseende leverantörer beskriver vi arbetet ingående eftersom det är viktigt för att ge en heltäck-

ande bild av Systembolagets arbete för en hållbar utveckling i leverantörskedjan. Vi har även påbörjat ett arbete med övriga leverantörer.

Jämfört med 2008 års redovisning av vårt hållbarhetsarbete (Systembolagets Ansvarsredovisning 2008 och GRI-bilaga publicerad 2009-04-02) har vissa förändringar gjorts. Bland annat har vi under 2009 genomfört en mer genomarbetad materialitetsanalys än den som gjordes 2008. De hållbarhetsområden som framkommit i materialitetsanalysen har matchats mot GRI-indikatorer. Totalt innebär det att vi 2009 redovisar 31 indikatorer vilket är 12 fler än 2008 som var första året vi redovisade GRI-indikatorer. Det utgör därför i de flesta fall basår. Jämförelsesiffror längre tillbaka i tiden saknas i många fall. I vissa fall har jämförelsesiffrorna ändrats till följd av ändrade beräkningssätt.

En ytterligare förändring från föregående år är att vi 2009 redovisar enligt GRI:s B-nivå. Det innebär, förutom krav på fler indikatorer, att vi har fokuserat mer på att beskriva Systembolagets hållbarhetsstyrning. Genom att beskriva vår strategi och våra mål (där sådana finns) hoppas vi kunna bidra till att läsaren bättre kan förstå våra resultat och indikatorer och sätta dem i sitt sammanhang.

Materialitetsanalys

Under 2009 har vi kartlagt de hållbarhetsområden vi arbetar med idag, eller som vi planerar att arbeta med, som är viktiga utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Syftet med materialitetsanalysen har varit att identifiera och lyfta fram väsentliga och viktiga områden för Systembolaget att arbeta med och att rapportera inom hållbar utveckling. Utgångspunkten för analysen har varit GRI:s princip om väsentlighet. Med väsentligt menar vi främst områden och frågor som är viktiga för att spegla vår mer betydande ekonomiska, miljömässiga och sociala påverkan.

Kartläggningen har genomförts av Systembolagets CSR-grupp vilken består av representanter från avdelningarna marknad, ekonomi, varuförsörjning och personal samt arbetsgrupperna för miljö och etik. För att fånga upp aktiviteter och områden som är väsentliga för hållbar utveckling sammanställdes först styrdokument (bland annat strategisk plan, etikplan, miljöplan, policier och riktlinjer). Vi gallrade därefter bland dessa styrdokument och bortsåg från dem med låg påverkan på hållbar utveckling. Slutligen gjordes en klassificering av frågorna vilket resulterade i nedanstående hållbarhetsområden.

För att identifiera de mest väsentliga hållbarhetsområden utifrån ett hållbarhetsperspektiv placerades dessa in i en matris, se nästa sida. Den visar även vilken grad av inflytande och kontroll vi har över frågorna samt om frågan är av operativ eller strategisk karaktär. Matrisen är gjord med GRI:s avgränsningsprotokoll som grund. De frågor som bedömts mest väsentliga att rapportera är de som speglar vår mer betydande ekonomiska, miljömässiga och sociala påverkan och därmed anses ha hög påverkan på hållbar utveckling. Systembolaget ska dessutom i hög grad kunna kontrollera dem och de ska vara av operativ karaktär. Dessa hållbarhetsområden har därför matchats med GRI-indikatorer.

Materialitetsanalysen är ett levande dokument som vi kommer att se över och uppdatera årligen utifrån nya förutsättningar. Vi har sedan länge haft intressentdialoger om såväl vårt uppdrag som om vårt CSR-arbete. Under 2010 kommer vi att genomföra fokusgruppintervjuer med samtliga huvudintressenter med syftet att jämföra våra prioriterade CSR-områden med vad intressenterna tycker är viktigt.

Grundläggande system

- Hållbarhetsstyrning
- Kommunikation
- Kompetens

Uppdraget

- Företagsekonomisk kostnadseffektivitet
- Indirekt ekonomisk påverkan
- Social och miljömässig kostnadseffektivitet
- Sortiment – hela
- Uppdragsefterlevnad

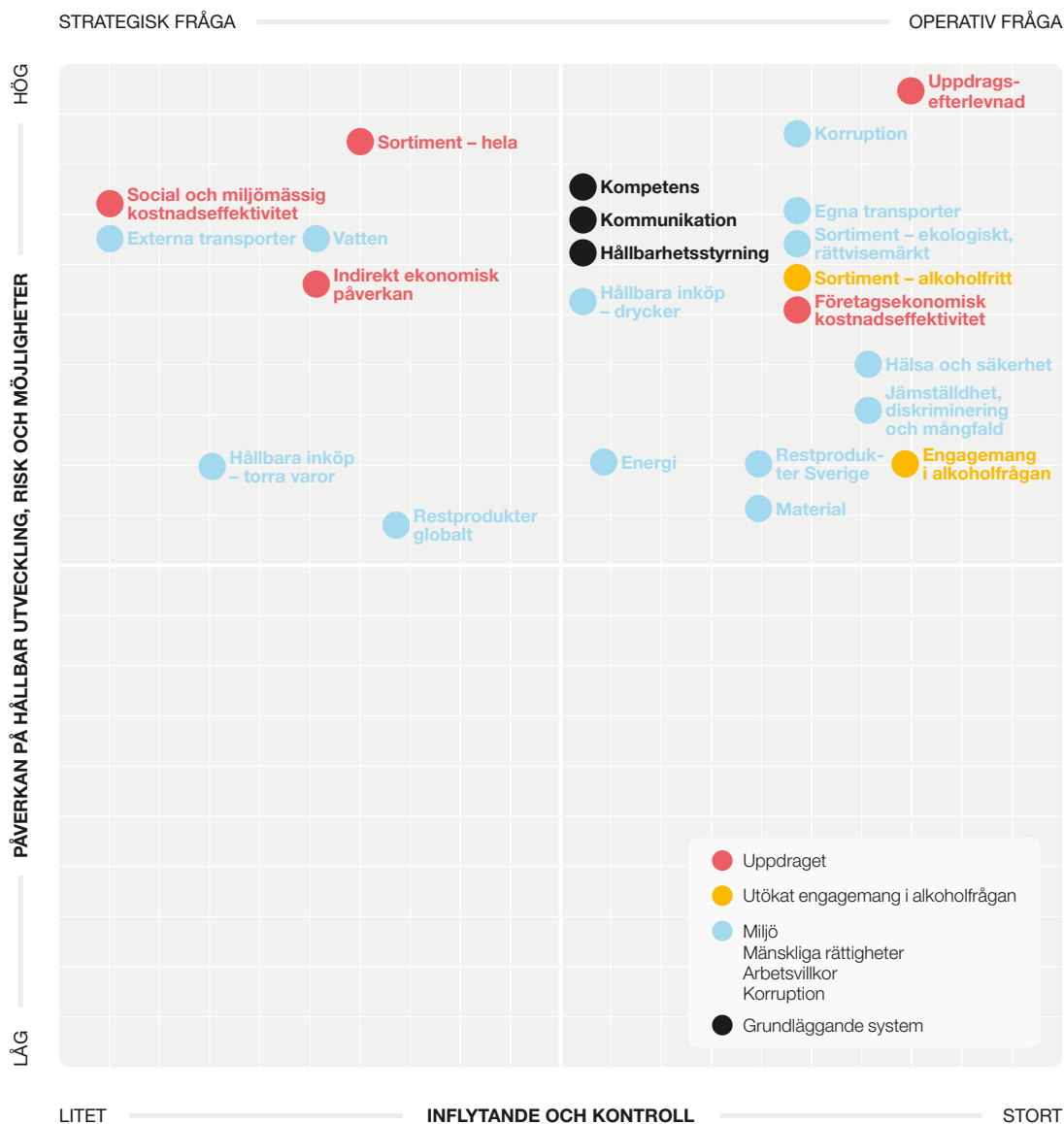
Utökat engagemang i alkoholfrågan

- Engagemang i alkoholfrågan
- Sortiment – alkoholfritt

Miljö, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, korruption

- Egna transporter
- Energi
- Externa transporter
- Hållbara inköp – drycker
- Hållbara inköp – torra varor
- Hälsa och säkerhet
- Jämställdhet, diskriminering och mångfald
- Korruption
- Material
- Restprodukter globalt
- Restprodukter Sverige
- Sortiment – ekologiskt, rättvisemärkt
- Vatten

Kartläggning väsentliga frågor

Frågorna i övre högra hörnet har hög påverkan på hållbar utveckling och är frågor som Systembolaget kontrollerar i hög grad. Dessa frågor arbetar vi aktivt med och kommer att fortsätta mäta och följa upp allt eftersom arbetet fortskrider. Viktiga frågor är hållbarhetsstyrning, kompetensutveckling, kommunikation, hållbara inköp och klimatet som är de fem fokusområdena för 2010 – 2013.

Frågorna längst upp till vänster har också hög påverkan på hållbar utveckling men är svårare för oss att påverka i

dagsläget. De ligger antingen utanför vår direkta kontroll och/eller kräver strategiska beslut för att börja arbeta med.

Frågorna på den nedre halvan har låg påverkan på hållbar utveckling. Dessa har vi därför valt att inte ta med i 2009 års väsentlighetsanalys.

Kartläggningen och analysen kommer att ses över och uppdateras årligen utifrån nya förutsättningar.

Effektivitets- och påverkansmodellen

De operativa områden som presenteras i materialitetsanalysens övre högra ruta har analyserats separat. Effektivitets- och påverkansmodellen visar hur den inre fördelningen av arbetet med dessa frågor bör göras.

Intressentkartläggning

Systembolaget har under våren 2009 genomfört en intressentkartläggning för att definiera och identifiera viktiga intressentgrupper. Denna kartläggning har gjorts i enlighet med GRI:s riktlinjer.

Intressentkartläggningen har genomförts av Systembolagets CSR-grupp som har utgått ifrån materialitetsanalysen och de hållbarhetsområden som där har identifierats. För varje område har intressenter kartlagts som är kända genom Systembolagets CSR-arbete. Placeringen i pyramiden nedan visar vilken

grad av påverkan de identifierade intressenterna har på Systembolaget. Denna påverkan är relativ till var frågan ligger i materialitetsanalysen och hur stor påverkan intressenterna har på Systembolaget. Intressentkartläggningen kan komma att ändras över tiden och nya intressentgrupper kan tillkomma. Den kommer också att ses över under 2010 inom arbetet med en ny samhällsansvarsstrategi.

Risker i leverantörskedjan

Under året har Systembolaget tillsammans med de nordiska monopolen genomfört en riskanalys för dryckesleverantörskedjan. Syftet har varit att närmare undersöka sociala, ekonomiska och miljömässiga risker med tyngdpunkt på produktionen av vin, öl och sprit. Riskanalysen har legat till grund för utvecklingen av innehållet i de nordiska alkoholmonopolens uppförandekod samt för framtagandet av CSR-utbildningar för monopolens inköpare och leverantörer. Utifrån riskanalysen och uppförandekoden har vi under året tagit fram en handbok för inköparna inför dialoger med leverantörer och vid eventuella incidenter.

I riskanalysen har vi fokuserat på fyra områden: Sydamerika (Chile och Mexiko), Sydeuropa (Frankrike, Italien, Spanien), Australien och Kalifornien i USA. Urvalskriterierna har varit storlek på inköpsvolym, bredden av produkter av vin, öl och sprit samt att landet är ett känt riskland utifrån CSR.

De främsta sociala, miljömässiga och ekonomiska riskerna som framkom i riskanalysen var följande:

Ekonomiska risker

- Den viktiga och tunga ekonomiska påverkan som monopolen har på dryckesmarknaden
- Korruption kopplad till produktionen av råvaran så som olagligt erhållande av olika tillstånd/avtal

Miljömässiga risker

- Orsakar jorderosion
- Användande av pesticider och andra kemikalier
- Omfattande vattenförbrukning och bristande vattenvård

Sociala risker

- Undermåliga arbetsförhållanden och trafficking av arbetskraft
- Bristande hälso- och säkerhetsrutiner
- Utnyttjande av barnarbete
- Diskriminering av olika slag

I matrisen till vänster visas riskerna som framkom i analysen utifrån sannolikhet och graden av riskens allvar för människor och miljö om den inträffar.

- Ekonomiska risker
- Miljömässiga risker
- Sociala risker

Innehållsförteckning för GRI

Nedan redovisas eventuella avvikelser och kommentarer till de valda GRI-indikatorerna i Systembolaget Ansvarsredovisning 2009 (AR) och GRI-bilaga (B). Redovisningen är översiktligt granskad av Ernst & Young. Profildikator 4.12 samt resultatindikatorerna EN26, LA2, SO1 och SO2 har reviderats.

H = Helt redovisad **D** = Delvis redovisad **E** = Ej redovisad
 = Kommentarer och kompletteringar till indikatorer och upplysningar

Sidhänvisning

PROFIL

1 Strategi och analys

		AR
1.1	Kommentar från vd.	H AR 2–5
1.2	Beskrivning av påverkan, risker och möjligheter.	H AR 2–5, B 8

2 Organisationsprofil

2.1	Organisationens namn.	H AR 84
2.2	Huvudsakliga varumärken och produkter.	H AR 6, 14, 30
2.3	Organisationsstruktur.	H AR 56, 59
2.4	Huvudkontorets lokalisering.	H AR 84
2.5	Länder där organisationen är verksam.	H B 3
2.6	Ägarstruktur och företagsform.	H AR 59, 84
2.7	Marknader.	H AR 26–28
2.8	Bolagets storlek.	H AR 30, 35, 52, 53
2.9	Väsentliga förändringar under redovisningsperioden.	H se nedan
2.9	<i>Inga väsentliga förändringar under 2009.</i>	
2.10	Erhållna utmärkelser under redovisningsperioden.	H AR 27
2.10	<i>IQ:s reklamfilm "Rus" vann brons i internationell reklamtävlning, Epica Awards, i november 2009. Olle Ljungströms inspelning av Bellmans "Vila vid denna källa" för IQ:s reklamfilm "Hur dricker du" vann i december 2009 utmärkelsen Årets Reklamlat 2009, tävlingen arrangerades av tidningen Resumé och ATV Music Publishing. IQ var en av tre finalister i MyNewsdesks tävling om bästa pressrum.</i>	

3 Information om redovisningen

Redovisningsprofil

3.1	Redovisningsperiod.	H B 3
3.2	Datum för publicering av den senaste redovisningen.	H B 3
3.3	Redovisningscykel.	H B 3
3.4	Kontaktperson för redovisningen.	H AR omslagets insida

Redovisningens omfattning och avgränsningar

3.5	Process för att definiera redovisningens innehåll.	H B 3
3.6	Redovisningens avgränsningar.	H B 3
3.7	Begränsningar av omfattningen eller avgränsningen.	H B 3
3.8	Redovisningsprinciper för samägda bolag, dotterbolag, osv.	H B 3
3.9	Mätmetoder och beräkningsunderlag.	H B 3
3.10	Förklaring till förändringar av information från tidigare rapporter.	H B 3
3.11	Väsentliga förändringar i omfattning, avgränsning eller mätmetoder jämfört med tidigare års redovisningar.	H B 3

Innehållsförteckning enligt GRI

3.12	Innehållsförteckning som visar var i redovisningen standardupplysningarna finns.	H AR 114–115
------	--	---------------------

Bestyrkande

3.13	Policy och praxis för extern granskning.	H AR 65, 110
------	--	---------------------

4 Styrning, åtaganden och intresserelationer

Styrning

4.1	Styrningsstruktur	H AR 58, 59, 64
4.1	<i>Medlemmarna i de koordinerande grupperna för CSR, miljö och etik ingår inte i företagsledningen, med ett undantag för en medlem i Etikgruppen.</i>	
4.2	Styrelseordförandens roll.	H AR 61
4.3	Oberoende eller icke-verkställande styrelseledamöter.	H AR 54–55, 57, 60
4.3	<i>Enligt Statens ägarpolicy 2009 redovisas inte oberoende i förhållande till staten.</i>	
4.4	Aktieägarnas och medarbetarnas möjligheter att lämna förslag etc till styrelsen	H se nedan
4.4	<i>Minoritetsinnehavare finns ej. Frågor som rör arbetsmiljön och arbetstagarnas möjligheter att föra en dialog med företagsledningen hanteras av Skyddskommittén respektive Samverkansrådet i vilka deltar såväl representanter från företagsledningen som fackförbund. I Skyddskommittén och Samverkansrådet är arbetstagsidans representanter av sex ledamöter.</i>	
4.5	Ersättning till ledande befattningshavare.	H AR 63, 64
4.6	Undvikande av intressekonflikter i styrelsen.	H se nedan
4.6	<i>Hänvisning till Aktiebolagslagen ABL 8:23.</i>	

		Sidhänvisning
4.7	Process för krav på styrelseledamöternas kvalifikationer.	H AR 60, 63
4.7	Styrelsenomineringsprocessen koordineras av enheten för statligt ägande inom Näringsdepartementet. I samband med nomineringsprocessen sker bland annat en analys av företagets kompetensbehov utifrån företagets verksamhet, situation och framtida utmaningar. En naturlig följd av ägarens utvärderingsprocess är att de som nomineras till styrelseledamöter i Systembolaget AB har ansetts besitta erforderliga kvalifikationer inom bland annat ekonomiska, miljömässiga och sociala frågor. Dessutom genomförs enligt dialog med Ägaren bland annat dialoger med styrelseordföranden rörande CSR-frågor varje år.	
4.8	Mission, värderingar, uppförandekod etc.	H AR 16, 17, 34, 42
4.9	Styrelsens övervakning av hållbarhetsarbetet.	H AR 62, 65, 67
4.9	Systembolaget är inte anslutet till några internationella konventioner, uppförandekoder eller principer inom CSR, men använder Global Compacts principer som ramverk.	
4.10	Utvärdering av styrelsearbetet.	H AR 63
Åtaganden beträffande externa initiativ		
4.11	Försiktighetsprincipens tillämpning.	H se nedan
4.11	Systembolaget använder inte begreppet försiktighetsprincip som styrbegrepp annat än inom den ekonomiska redovisningen av intäkter och kostnader. Systembolaget agerar ändå enligt denna i många fall. Exempel på detta är de riskanalyser (företagsövergripande och inom CSR i leverantörskedjan) och uppföljningar av dessa som genomförts. Ett annat exempel är att rutinen för ålderskontroll innebär att försäljare begär legitimation på kunder han/hon tror är 25 år eller yngre, fast gränsen för försäljning går vid 20 år.	
4.12	Externa stadgar, principer och initiativ.	H AR 42
4.12	För Systembolaget motsvarar "externt utvecklade ekonomiska, miljömässiga och sociala deklarerationer, principer eller andra initiativ som organisationen anslutit sig till eller stödjer" det Nordiska CSR-samarbetet för en hållbar dryckesleverantörskedja.	
4.13	Medlemskap i organisationer.	H se nedan
4.13	Systembolaget är, utifrån strategisk synvinkel, medlem i Svensk Handel, Sveriges Informationsförening, IVA samt Svenska Annonsörsföreningen. Systembolaget är även medlem i Stockholms Handelskammare, där VD sitter i fullmäktige.	
Kommunikation med intressenter		
4.14	Intressentgrupper.	H AR 18–19
4.15	Identifiering och urval av intressenter.	H AR 18, B7
4.16	Tillvägagångssätt vid kommunikation med intressenter.	H AR 20, 24, 34, 42, 43, 50
4.17	Viktiga frågor som framkommit vid kommunikation med intressenter.	H AR 22, 24, 30, 32, 34, 43, 50

INDIKATORER

5 Ekonomiska indikatorer

Upplysning om hållbarhetsstyrning		AR 16–17	
<p>Marknadsnärvaro. Det som styr vårt val av leverantörer är pris och kvalitet i kombination med andra kriterier såsom miljö- och samhällsansvar, service och flexibilitet. I vår inköpspolicy står att våra inköp ska kännetecknas av affärsmässighet, kostnadseffektivitet, god affärsetik, samhällsansvar och miljöhänsyn.</p> <p>Indirekt ekonomisk påverkan. Den indirekta ekonomiska påverkan som vi har mest kunskap om är kopplad till alkoholskador i samhället och nyttan med monopolen som försäljningskanal för alkoholdrycker. Vi har idag ingen övergripande strategi för indirekt ekonomisk påverkan men en sådan skulle förutom alkoholskador även kunna inkludera påverkan på lokala samhällen när vi öppnar eller stänger butiker och ombudsverksamhet samt hur vi påverkar lokala producenter.</p>			
Ekonomiska resultat			
EC1.	Skapat och levererat direkt ekonomiskt värde.	H AR 22	
EC1.	Systembolaget bidrar i den dagliga verksamheten till att skapa ekonomiskt värde för företagets olika intressenter. Vi köper in drycker från leverantörer (94 procent av rörelsekostnaderna) och dryckerna säljs i butik till våra kunder. Lön betalas ut till medarbetare, ägaren staten får utdelning, samhället uppbär skatter och bankerna får ränteintäkter.		
EC1.	Systembolagets bidrag till alkoholforskningen kommer samhället till godo, liksom IQ-initiativet. Investeringarna i IQ:s verksamhet ingår i koncernens rörelsekostnader och motsvarar 24,0 (22,6) mkr.		
EC1.	Ekonomiskt värde fördelat på intressenter *		
Mkr	Intressenter	2009	2008
Skapat värde			
Intäkter	Kunder (främst)	23 886	22 400
Fördelat värde			
Varor och tjänster	Leverantörer	21 686	19 858
Löner och sociala kostnader	Medarbetare	1 440	1 418
Utdelning	Ägare (främst)	253	929
Skatter	Samhället	53	70
Samhällsinvesteringar	Samhället	4	4
Kvar i koncernen		451	121
* Baserat på koncernens resultaträkning och kassaflödesanalys.			
EC2.	Finansiell påverkan, samt risker och möjligheter, hänförliga till klimatförändringen.	E	
EC3.	Omfattningen av organisationens förmånsbestämda åtaganden.	H AR 87, 93, 99	
EC4.	Väsentligt finansiellt stöd från det allmänna.	E	
Marknadsnärvaro			
EC5.	Ingångslöner i förhållande till minimilöner på viktiga verksamhetsorter.	E	
EC6.	Policy och praxis, samt andelen utgifter som går till lokala leverantörer.	E	
EC7.	Rutiner för lokalanställning av personal och ledande befattningshavare.	E	

Indirekt ekonomisk påverkan

EC8.	Investeringar i infrastruktur och tjänster för allmänhetens nytta.	E	
EC9.	Beskrivning av betydande indirekta ekonomiska effekter, inklusive effekternas omfattning.	D	AR 8, 10–11
EC9.	<i>Vi avgränsar redovisningen av denna indikator till effekter på nationell nivå. Vi beskriver utifrån den så kallade Holderrapporten vilka konsekvenserna skulle vara om Systembolaget inte fanns. För beräkning av produktionsbortfall använder vi antal ytterligare sjukpenningdagar i 2006 års nivå, mån, enligt Holderrapportens scenario av försäljning i livsmedelsbutiker: 10 700 000. Omräknad till sjukpenningmånader blir siffran 355 230. Sjukpenningmånader multipliceras med genomsnittlig månadslön för män (källa SCB) med pålägg av arbetsgivaravgifter. $355\,230 * (27\,100 * 1,3228) = 12\,734\,251\,971,83$.</i>		

6 Miljöindikatorer

Uppllysning om hållbarhetsstyrning		AR 16–17, 32–33
<i>Vattenfrågan och biologisk mångfald är inget som prioriteras inom vår verksamhet i koncernen i Sverige eftersom dessa inte ansågs vara väsentliga i samband med miljöutredningen som gjordes 2001. Dock ingår vattenfrågan i arbetet med den hållbara dryckesleverantörskedjan. För utsläpp till luft och vatten samt avfall, se EN16, EN17 och EN18.</i>		

Material

EN1.	Materialanvändning i vikt eller volym.	E	
EN2.	Återvunnet material i procent av materialanvändning.	E	

Energi

EN3.	Direkt energianvändning per primär energikälla.	H	se nedan
EN4.	Indirekt energianvändning per primär energikälla.	D	AR 33

EN3. *Vi redovisar enbart elektricitet då vi inte haft möjlighet att få data avseende uppvärmning och kyla. Vi redovisar inte heller hur mycket energi det gått åt att producera den energi vi förbrukat eftersom den uppgiften inte kunde levereras.*

Med förbrukningsel menar vi till exempel el för belysning, tvätt- och diskmaskiner, luftvärmare, varmvattenberedare och fläktar.

Koncernens elförbrukning redovisas för 80 procent av totala antalet affärsenheter definierat som butik, huvudkontor, kursgård och dotterbolag. För övriga finns idag ingen effektiv mätmetod. Beräkning för nyckeltalet elförbrukning (kwh/m²) sker utifrån 80 procent av Systembolagets butiker och beräknas som ett medelvärde. I redovisningen av koncernens elförbrukning finns en liten osäkerhet på grund av tidpunkt för elavläsning och bristande systemstöd. Felkällor med störst osäkerhet har exkluderats i beräkningsunderlaget för elförbrukning kwh/m².

Energiförbrukning koncernen*, MWh	2009		2008	
	Indirekt energiförbrukning, Elektricitet (MWh)	Direkt energiförbrukning, Bränsle (MWh) Lagenas egna bilar	Indirekt energiförbrukning, Elektricitet (MWh)	Direkt energiförbrukning, Bränsle (MWh) Lagenas egna bilar
Icke förnyelsebar energi				
Bränsle från råolja (t ex diesel, bensin)	0	1 565	0	1 360
Kärnkraft	0		0	
Icke förnyelsebar, källa kan ej anges	2		3	
Förnyelsebar energi				
Solkraft	0		0	
Vindkraft	753		0	
Vattenkraft	28 625		25 615	
Biobränsle	753		1 348	
Förnyelsebar, källa kan ej anges	2		2	
Källa kan ej anges	2 573		2 739	
Summa	32 709**	1 565	29 707	1 360

* Avser förbrukat el (indirekt energiförbrukning) och energiförbrukning från bränsleförbrukning (direkt energiförbrukning).

** Ökningen kan till stor del förklaras av att energiförbrukningen ökat i jämförbara självbetjäningsbutiker samt att 2009 års energiförbrukning är beräknad på fler affärsenheter än 2008.

EN5.	Energibesparingar genom sparande och effektivitetsförbättringar.	H	AR 33
------	--	---	-------

Vatten

EN8.	Total vattenanvändning per källa.	E	
------	-----------------------------------	---	--

Biologisk mångfald

EN11.	Läge och storlek av nyttjad mark, i eller intill skyddade områden eller områden med högt biologiskt mångfaldsvärde.	E	
EN12.	Väsentlig påverkan på den biologiska mångfalden i skyddade områden, eller områden med hög biodiversitet.	E	

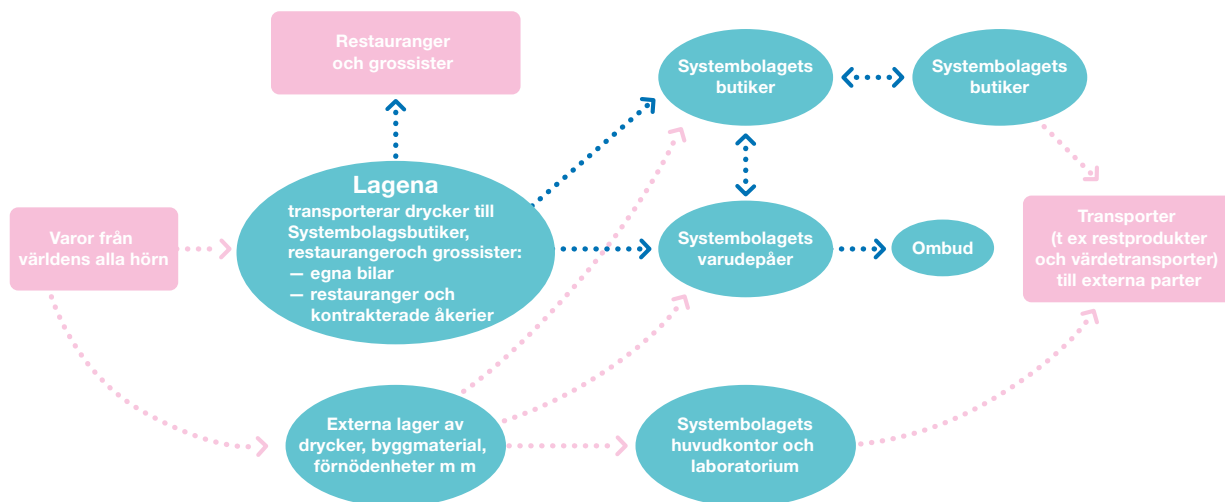
Utsläpp till luft och vatten samt avfall

EN16. Totala direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser, i vikt. **H** AR 46EN17. Andra relevanta indirekta utsläpp av växthusgaser, i vikt. **D** AR 46

EN16. För indikatorer om utsläpp till luft via transporter utökar vi redovisningsenheten till att gälla de transporter vi anser att vi styr över, det vill säga dotterbolaget Lagena Distributions transporter, men även de som sker mellan våra varudepåer, butiker och ombud, vilka är helt initierade av oss. Övriga transporter anser vi faller utanför Systembolagets kontroll. Detta illustreras i modellen nedan.

Avgränsningar för transporter

(EN16 och EN17)

EN18. Initiativ för att minska utsläpp av växthusgaser, samt uppnådd minskning. **H** AR 46EN22. Total avfallsvikt, per typ och hanteringsmetod. **H** AR 32, 33

EN22. Redovisningen är avgränsad och exkluderar hushållsavfall vilket tas omhand av respektive kommun. Det finns idag ingen plan för att börja mäta vikten hushållsavfall. På grund av att avfallshanteringsföretaget under året har bytt affärssystem kan det finnas en viss osäkerhet i informationen som lämnas i denna indikator.

EN22.	2009		2008	
	Farligt avfall i ton	Övrigt avfall i ton	Farligt avfall i ton	Övrigt avfall i ton
Restprodukthantering koncernen, ton				
Komposterat	0	482	0	342
Återanvänt	0	0	0	0
Återvunnet				
wellpapp	0	5 535	0	7 605
papper	0	148	0	183
glas	0	157	0	70
mjukplast	0	304	0	388
plast, Hdpe	0	0	0	0
metall	0	19	0	4
övrigt	3	0	1	22
Summa återvunnet	3	6 164	1	8 271
Förbränning (energiutvinning)	0	609	0	115
Deponi	0	37	0	28
Övrigt (lysrör, lampor, batterier, elektronik)	4	0	8	0
Summa	7	7 291	9	8 756

EN23. Totalt antal samt volym av väsentligt spill. **E**

Produkter och tjänster

EN26. Åtgärder för att minska miljöpåverkan från produkter och tjänster, samt resultat härav.	H	AR 32, 33
EN26. De åtgärder Systembolaget löpande vidtar för att minska miljöpåverkan från de produkter vi säljer är att erbjuda drycker där jordbruksråvaran är ekologiskt odlad. Enligt EU:s krav för ekologiskt odlad ska odlingen ha skett utan kemiska tillsats- och bekämpningsmedel och utan konstgödsel. För vinodling är dock viss användning av kopparsulfat och svaveldioxid tillåtna. Detta minskar, jämfört med konventionell odling, exempelvis påverkan på biologisk mångfald. Den mätning vi gör varje år utgår ifrån våra mål avseende försäljningsandel ekologiskt och antal ekologiska artiklar i sortimentet vilka är mått som utvärderar våra åtgärder för minskad miljöpåverkan från produkter. Jämförelsesiffror (2007 och bakåt) för andelen ekologiska produkter har justerats för de produkter som övergått från konventionella till ekologiska under det aktuella året. Vi är medvetna om att vårt arbete för att minska miljöpåverkan från produkter inte innefattar materialanvändning, utsläpp till vatten, buller eller avfall. Vattenanvändning och transporter (utsläpp till luft) inkluderas i det nordiska monopolsamarbetet för en hållbar dryckesleverantörskedja vilket beskrivs på sid 42. Det arbete vi bedriver inom transportområdet i Sverige beskrivs på sid 46–49. Dessa båda arbetsområden faller utanför vår avgränsning för vad som ska rapporteras som resultatindikator.		
EN27. Procent av sålda produkter och deras förpackningar som återinsamlas, per kategori.	E	
Efterlevnad		
EN28. Summan av betydande böter, och antalet icke-monetära sanktioner pga brott mot miljölagstiftning och bestämmelser.	E	

7 Sociala indikatorer

Anställningsförhållanden och arbetsvillkor

AR 16–17, 34

Upplysning om hållbarhetsstyrning

Anställning. Systembolaget följer rådande lagar och bestämmelser. Det finns inga särskilt uppsatta mål när det gäller anställningsförhållanden och arbetsvillkor utöver de som omfattas av någon annan aspekt såsom Relationer mellan ledning och anställda eller Mångfald och jämställdhet.

Relationer mellan ledning och anställda. Det avtal om allmänna anställningsvillkor inklusive löneavtal som rullar nu och som slöts i april 2007 gäller fram till 2010-09-30. Detta avtal slöts mellan Almega och HTF/ SACO samt mellan Almega och Fastighetsanställdas förbund.

LA1. Total personalstyrka, uppdelad på anställningsform och region.	H	AR 35
LA1. Enligt GRI bör man göra en uppdelning per region. För oss finns det idag ingen naturlig regionindelning och vi ser inte något mervärde i att skapa en sådan. Vi redovisar totalt antal anställda per 2009-12-31, det vill säga tillsvidareanställda, visstidsanställda, provanställda, vikariat och uppdrags-tagare. Enligt GRI bör man även redovisa inhyrd personal. Vi avgränsar redovisningen från detta krav på grund av komplexiteten att få tillgänglig data.		

LA1. Anställningsförhållande 2009*

	Tillsvidareanställda			Visstidsanställda		Heltidsanställda		Deltidsanställda	
	Totalt antal	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Systembolaget	4 744	3 917	83	827	17	1 114	23	3 630	77
Försäljare	3 930	3 124	79	806	21	396	10	3 534	90
Butikschef	419	419	100	0	0	409	98	10	2
Lokalvårdare	71	61	86	10	14	1	1	70	99
HK personal	324	313	97	11	3	308	95	16	5
IQ	3	3	100	0	0	3	100	0	0
Lagena	152	152	100	0	0	152	100	0	0
Totalt koncernen	4 899	4 072	83	827	17	1 269	26	3 630	74

*Avser alla anställda per 31/12.

Anställningsförhållande 2008*

	Tillsvidareanställda			Visstidsanställda		Heltidsanställda		Deltidsanställda	
	Totalt antal	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Systembolaget	4 746	3 840	81	906	19	1 089	23	3 657	77
Försäljare	3 935	3 047	77	888	23	396	10	3 539	90
Butikschef	406	405	100	1	0	394	97	12	3
Lokalvårdare	83	77	93	6	7	1	1	82	99
HK personal	322	311	97	11	3	298	93	24	7
IQ	3	3	100	0	0	3	100	0	0
Lagena	221	203	92	18	8	221	100	0	0
Totalt koncernen	4 970	4 046	81	924	19	1 313	26	3 657	74

*Avser alla anställda per 31/12.

LA2. Totalt antal anställda och personalomsättning, per åldersgrupp, kön och region. **H** AR 35

LA2. Enligt GRI bör man göra en uppdelning per region. För oss finns det idag ingen naturlig regionindelning och vi ser inte något mervärde av att skapa en sådan. Personalomsättningen är beräknad på antal tillsvidare- och provanställda som slutade under året genom antal fast- och provanställda den 1/1 aktuellt år. Enligt GRI bör man göra beräkningen per 31/12. Vi anser dock att en beräkning per 1/1 ger ett mer rättvisande resultat.

LA2.	Personalomsättning 2009*																
	Antal anställda	Antal som slutat		Kvinnor		Män		Heltid		Deltid		<30 år		30-50 år		>50 år	
		Antal	%	Slutat	%	Slutat	%	Slutat	%	Slutat	%	Slutat	%	Slutat	%	Slutat	%
Systembolaget	3 864	536	14	349	13	187	16	67	6	469	17	200	24	171	9	165	15
Försäljare	3 070	475	16	319	14	156	18	27	7	448	17	196	24	149	11	130	15
Butikschef	410	19	5	7	4	12	6	17	4	2	17	0	0	5	2	14	14
Fastighetsskötare**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lokalvårdare	75	15	20	11	17	4	44	0	0	15	20	2	40	4	16	9	20
HK personal	309	27	9	12	7	15	12	23	8	4	27	2	17	13	7	12	13
IQ	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lagena	227	75	33	13	6	62	27	75	33	0	0	64	28	11	5	0	0
Totalt koncernen	4 094	611	15	362	9	249	6	142	4	469	12	264	6	182	4	165	4
LA2.	Personalomsättning 2008*																
	Antal anställda	Antal som slutat		Kvinnor		Män		Heltid		Deltid		<30 år		>30 år***			
		Antal	%	Slutat	%	Slutat	%	Slutat	%	Slutat	%	Slutat	%	Slutat	%	Slutat	%
Systembolaget	3 821	539	14	350	13	189	16	74	7	465	17	224	28	315	10		
Försäljare	3 036	460	15	315	14	145	17	17	4	443	17	221	29	239	11		
Butikschef	396	20	5	8	4	12	6	19	5	1	8	1	8	19	5		
Fastighetsskötare**	10	10	100	3	100	7	100	0	0	10	100	0	0	10	100		
Lokalvårdare	78	9	12	8	11	1	13	0	0	9	12	1	25	8	11		
HK personal	301	40	13	16	9	24	19	38	14	2	9	1	10	39	13		
IQ	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Lagena	202	89	44	18	9	71	35	89	44	0	0	50	25	39	19		
Totalt koncernen	4 026	628	16	368	9	260	7	163	4	465	12	274	7	315	8		

*Avser tillsvidareanställda och provanställda per 1/1. Andel anställda som slutat är beräknat utifrån antal anställda i respektive kategori.

**Tjänsten fastighetsskötare avvecklades under 2008.

*** År 2008 redovisades endast två ålderskategorier.

LA4. Andel av personalstyrkan som omfattas av kollektivavtal. **H** AR 35

LA4. Uppgiften att alla anställda i Systembolaget omfattas av kollektivavtal avser hela koncernen.

LA5. Minsta varseltid angående förändringar i verksamheten, och huruvida detta är specificerat i kollektivavtal. **E**

LA7. Omfattningen av skador, arbetsrelaterade sjukdomar, förlorade arbetsdagar, frånvaro samt totala antalet arbetsrelaterade dödsolyckor per region. **D** AR 38, 39

LA7. Enligt GRI bör man göra en uppdelning per region. För oss finns det ingen naturlig regionuppdelning och vi ser inte något mervärde i att skapa en sådan. Enligt GRI bör man även redovisa inhyrd personal. Vi avgränsar redovisningen från detta krav på grund av komplexiteten att få tillgänglig data. Dödsfall är ej aktuellt för oss att redovisa. Vi redovisar enbart sjukfrånvaro. Arbetskadorna, arbetsrelaterade sjukdomar och förlorade dagar förs idag ingen statistik över.

Sjukfrånvaro beräknas genom att dela antal sjuktimmar med antal faktiskt arbetade timmar.

LA7.	2009				2008			
	Antal anställda		Sjukfrånvaro, %		Antal anställda		Sjukfrånvaro, %	
Systembolaget	4 744		5,1		4 746		5,8	
Försäljare	3 930		5,6		3 935		6,5	
Butikschef	419		2,8		406		3,6	
Lokalvårdare	71		7,4		83		7,9	
HK personal	324		3,2		322		3,2	
IQ	3		2,6		3		5,1	
Lagena*	152		8,6		221		i.u.	
Totalt koncernen	4 899		5,3		4 970		i.u.	

* Lagenas sjukfrånvaro är beräknad utifrån ett medelantal årsanställda 2009 (174 anställda).

LA8. Utbildning, rådgivning, förebyggande åtgärder och riskhanteringsprogram för att bistå de anställda och deras familjer eller samhällsmedlemmar beträffande allvarliga sjukdomar. **E**

LA10. Genomsnittligt antal utbildningstimmar per anställd och år, fördelat på personalkategorier. **E**

LA11. Program för vidareutbildning för att stödja fortsatt anställningsbarhet samt bistå anställda vid anställningens slut. **D** AR 37, 41

LA11. Trygghetsrådet arbetar med det som kallas omställningsstöd, det innebär råd, stöd och vägledning vid uppsägning på grund av arbetsbrist. De som blivit uppsagda på grund av arbetsbrist kan i vissa fall få ett inkomstskydd i form av avgångsersättning (AGE).

LA12.	Antal anställda som får regelbunden utvärdering och uppföljning av sin prestation och karriärutveckling.	H	AR 37
LA12.	<i>För antal anställda hänvisar vi till LA1. Siffran på antal medarbetarsamtal baserar sig på Systembolagets NMI-undersökning. Det är alltså de anställda som själva fått svara på frågan om de under året haft ett medarbetarsamtal med sin chef.</i>		
LA13.	Sammansättning av styrelse och ledning samt uppdelning av andra anställda efter kön, åldersgrupp, minoritetsgrupptillhörighet och andra mångfaldsindikatorer. Den minoritetsgrupptillhörighet vi mäter är utomnordisk härkomst. Definitionen för detta är de som själva är födda utanför Norden eller har båda sina föräldrar födda utanför Norden. Mätningen genomförs av SCB utifrån en personalfil.	D	AR 54, 55, 57, 94

LA13. Uppdelning av anställda efter kön, åldersgrupp och etnisk härkomst								
2009								
	Antal anställda	Andel kvinnor	Andel män	Andel <30 år	Andel 30–50 år	Andel >50 år	Utomnordisk härkomst*	
Systembolaget	4 744	68%	32%	34%	44%	22%	i.u.	
Försäljare	3 930	70%	30%	40%	39%	21%	i.u.	
Butikschef	419	50%	50%	3%	77%	20%	i.u.	
Lokalvårdare	71	86%	14%	8%	41%	51%	i.u.	
HK personal	324	62%	38%	6%	67%	28%	i.u.	
IQ	3	100%	0%	0%	67%	33%	i.u.	
Lagena	152	18%	82%	9%	69%	22%	i.u.	
Totalt koncernen	4 899	62%	38%	14%	60%	26%	i.u.	
2008								
	Antal anställda	Andel kvinnor	Andel män	Andel <30 år	Andel 30–50 år	Andel >50 år	Utomnordisk härkomst*	
Systembolaget	4 746	69%	31%	33%	44%	24%	5,8%	
Försäljare	3 935	71%	29%	38%	39%	23%	i.u.	
Butikschef	406	48%	52%	3%	72%	25%	i.u.	
Lokalvårdare	83	86%	14%	11%	40%	49%	i.u.	
HK personal	322	60%	40%	7%	65%	28%	4,7%	
IQ	3	100%	0%	0%	67%	33%	i.u.	
Lagena	221	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	
Totalt koncernen	4 970	63%	37%	16%	56%	28%	i.u.	

* Undersökning av utomnordisk härkomst bland Systembolagets medarbetare utförs i 2-års intervall. Underlag för 2009 saknas.

LA14.	Löneskillnad i procent mellan män och kvinnor per anställningskategori. Vi avgränsar denna indikator till att endast gälla moderbolaget. Enligt GRI ska redovisningen ske beräknat utifrån grundlön, vi väljer att använda medianlön.	D	AR 39
-------	---	---	-------

Mänskliga rättigheter

Upplysning om hållbarhetsstyrning	AR 16–17, 42–43
-----------------------------------	-----------------

Aspekterna föreningsfrihet och rätt till kollektivavtal, förbud mot barnarbete, förhindrande av tvångsarbete och obligatoriskt arbete samt ursprungsbe-folkningars rättigheter inkluderas i aspekten Investerings- och upphandlingsrutiner. De tas om hand i den nordiska uppförandekoden samt vid intern utbildning av våra inköpare och kategoriansvariga, vid extern utbildning av våra leverantörer samt vid arbetet med den torra leverantörskedjan. Det är dessutom ett område som berörts i den nordiska riskanalysen av leverantörskedjan.

HR1.	Andel och antal investeringsbeslut som inkluderar krav gällande mänskliga rättigheter, eller som har granskats utifrån mänskliga rättigheter.	E	
HR2.	Andel av betydande leverantörer som granskats för efterlevnad av mänskliga rättigheter, samt åtgärder.	D	AR 42, 44, 47
HR2.	<i>Vi delar upp våra leverantörer i två grupper; en för dryckesleverantörer och en för övriga leverantörer (torra varor). När det gäller dryckesleverantörskedjan kommer vi enligt plan ställa krav på leverantörer 2012. För övriga leverantörer ger vi en sammanfattande bild av vilka krav vi har ställt i upphandling under året. Beskrivningen för övriga leverantörer omfattar i dagsläget enbart Systembolaget AB. CSR-arbete gentemot våra leverantörer är ett prioriterat område och vi kommer enligt planerna för dryckesleverantörskedjan och torra leverantörskedjan kunna redovisa denna indikator fullt om några år.</i>		
HR3.	Personalutbildningstimmar för policyer och rutiner för mänskliga rättigheter, samt andelen av de anställda som genomgått sådan utbildning.	D	AR 42
HR4.	Antal fall av diskriminering, samt vidtagna åtgärder.	H	se nedan
HR4.	<i>Inga incidenter av vikt som rör diskriminering har inträffat under 2009.</i>		
HR5.	Verksamheter där föreningsfriheten och rätten till kollektivavtal kan vara hotade och åtgärder som vidtagits.	E	
HR6.	Verksamheter där det finns risk för fall av barnarbete och åtgärder som vidtagits.	E	
HR7.	Verksamheter där det finns risk för tvångsarbete och obligatoriskt arbete, och åtgärder som vidtagits.	E	

Organisationens roll i samhället

Upplysning om hållbarhetsstyrning

AR 6, 16–17

Samhälle Se SO1

Etikpolicy Systembolagets uppdrag är att sälja alkohol drycker så att skador orsakade av alkoholkonsumtion i möjligaste mån undviks.

För att vi framgångsrikt ska leva upp till vårt uppdrag ställer det stora krav på att vi alltid agerar på ett etiskt ansvarsfullt sätt, vilket ytterligare förstärks av vår monopolställning. Det ger även ledare och medarbetare i företaget ett särskilt ansvar i mötet med varandra samt med kunder, leverantörer och omvärld.

Systembolagets vision är att skapa god dryckeskultur, där alla kan njuta av våra drycker utan att skada sig själv eller andra.

Företagets kärnvärden är omtanke, kunskap och inspiration. Dessa kärnvärden är grundläggande för beskrivningen av de värderingar som ska vägleda oss i vårt uppdrag som ledare och medarbetare i Systembolaget.

Utmaningen består i att hålla det etiska samtalet levande.

Vision – Lojalitet med företagets vision och värden präglar såväl vårt ledarskap som mötet med våra kunder och med varandra.

Vår företagskultur skapas i mötet mellan ansvarsmedvetna ledare och medarbetare och bygger på respekt för människans värde och värdighet, öppenhet och ärlighet.

Ansvar – För Systembolagets verksamhet gäller att köp och försäljning av alkohol drycker ska ske opartiskt och märkesneutralt samt utan intresse för att stimulera ökad försäljning. Detta ställer särskilda krav på alla medarbetare och chefer i företaget.

Alla medarbetare och chefer är representanter för företaget och ska, såväl i arbetet som på fritiden, uppträda på ett professionellt sätt, ha en hög personlig integritet och inte låta sig påverkas på ett otillbörligt sätt.

Chefen har ett särskilt ansvar i att förmedla värderingar och principer, riktlinjer och regler samt att kontrollera att dessa följs.

Det betyder att

- alla ledare och medarbetare ska förhålla sig till varandra med respekt, öppenhet och omtanke,
- vi ska ständigt hålla våra grundläggande värderingar och principer levande med syftet att de genomsyrar allt vårt arbete,
- våra etiska värderingar ska tydligt märkas såväl externt som internt när det gäller rekrytering, utveckling av anställda och avslutande av anställningar,
- vi prövar i varje enskilt fall om en bisysslas karaktär harmonierar med våra etiska värderingar och principer,
- externa kontakter ska ske i enlighet med vårt regelverk.

Politik Systembolaget driver inga politiska frågor. Dessa ingår inte företagets uppdrag. Däremot medverkar vi i stort sett dagligen i olika politiska sammanhang såsom utskott och möten.

Efterlevnad Vår strategi är att följa rådande lagar och bestämmelser.

SO1. Utformning och omfattning av de rutiner som utvärderar verksamhetens påverkan på samhällen, inklusive inträde, verksamhet och utträde. **H** AR 10, 14, 15, 20, 50

SO1. De program som finns för att bedöma påverkan av vår verksamhet på lokala samhällen motsvarar för oss, när det gäller Sverige som helhet, vårt arbete att utvärdera Systembolagets uppdrag och monopolet. Detta har gjorts bland annat genom Holderrapporten och löpande genom vår ålderskontroll och OPI (där allmänheten får svara på om de tycker man ska behålla Systembolaget och monopolet för försäljning av alkohol drycker). Uppgifter om hur data samlas in eller vilka intressenter som ska tillfrågas definieras när det gäller OPI och ålderskontrollen.

Det är Systembolaget AB:s verksamhet i Sverige som omfattas av programmen.

Med hänvisning till Holderrapporten har Systembolagets verksamhet i Sverige fungerat och därmed motverkat negativ social påverkan. I rapporten finns också uppgift om antal personer som skulle påverkas om Systembolaget inte fanns.

När det gäller ålderskontrollen genomförs sammanlagt 6300 kontrollköp varje år (5700 i butik och 600 hos ombud). Resultatet redovisas löpande till berörd butik och områdeschef. Varje vecka får alla områdeschefer en total resultatredovisning för företaget. Där rankas också områdena inbördes. Resultatet ligger till grund för åtgärder för ökad legitimationskontroll i butik eller område. Den butik som redovisar 100 procent begärda legitimationer bland de kontrollköp som gjorts under sammanlagt 12 månader premieras.

SO2. Andel och antal affärsenheter som analyserats avseende risk för korruption. **H** AR 72, 73

SO2. Företagsledningen genomförde under vintern 2006/2007 med hjälp av externa konsulter en riskanalys som bland annat identifierade korruption som en nyckelrisk utifrån väsentlighet och sannolikhet. Riskanalysen var övergripande och omfattar hela Systembolagets koncern. Riskanalysen utgör en grund för att, inom ramen för internrevision, kunna fokusera granskning inom de mest kritiska riskområdena. Utifrån riskanalysen genomfördes under 2007 och 2008 granskning samt uppföljning med inriktning på korruptionsrisker.

Under 2009 har granskningen avseende korruptionsrisker fokuserats på varuförsörjning med fokus på lokalt producerade artiklar och lokalt val. Utvärdering har skett av befintliga riktlinjers överensstämmelse med Systembolagets uppdrag med avseende på varumärkesneutralitet, samt huruvida nämnda riktlinjer efterlevs. Vid övergripande genomgång av varuförsörjningsprocessen har man inte funnit några avvikelser. Detta är även fallet vid granskningen av det lokala valet. De fyra avvikelser som framkom avsåg lokalt producerade artiklar, exempelvis att man vid ett stickprov om tio artiklar funnit en artikel som av misstag ej saluförs i den geografiskt närmaste butiken. Ett annat exempel är att medvetenheten om föreskrifterna varierar inom organisationen. Systembolaget har hanterat dessa avvikelser genom att förtydliga arbetsinstruktioner och, i det sistnämnda fallet, även utbildat inköpspersonalen i hur arbetsinstruktionen ska tolkas och appliceras vid inköp. Totalt är det 10 (10) butiker av som har varit del i granskningen. Det innebär att 2,4 (2,4) procent av butikerna har granskats. Det är dock inte en heltäckande granskning som är syftet utan istället att urvalet vid granskningen bedöms ge en tillförlitlig bild av hur arbetet bedrivs i Systembolaget.

Under 2009 har företagsledningen, med extern hjälp, genomfört en förnyad riskanalys. Utifrån denna är korruption, eller efterlevnad som de riskerna benämns i analysen, fortfarande högt prioriterade risker.

SO3. Andel anställda som utbildats i organisationens policyer och rutiner mot korruption.

H AR 40, 41

SO3. Andel anställda som haft dialog* om korruptionsbekämpning	2009		2008	
	Antal anställda (se LA1)	Andel anställda som informerats	Antal anställda (se LA1)	Andel anställda som informerats
Systembolaget	4 744	2 932	4 746	2 705
Butiksmedarbetare	4 001	2 281	4 018	2 192
Butikschef	419	365	406	286
HK personal	324	286	322	227
IQ	3	0	3	0
Lagena	152	0	221	0
Totalt koncernen	4 899	2 932	4 970	2 705

* Ett av dialogområdena under medarbetarsamtalet handlar om Systembolagets etiska program och riktlinjer för externa kontakter. Andel som haft dialog om avser "Antal medarbetare som angivit att de har haft medarbetarsamtal under perioden". En kontroll om man har tagit del av information utförs under samtalet.

SO4. Åtgärder som vidtagits på grund av korruptionsincidenter.

H se nedan

SO4. Inga fall där åtgärder har vidtagits på grund av korruption har skett under 2009.

SO5. Politiska ställningstaganden och delaktighet i politiska beslutsprocesser och lobbying.

E

SO8. Betydande böter och sanktioner för brott mot gällande lagar och bestämmelser.

E

Produktansvar

Upplysning om hållbarhetsstyrning

AR 14, 16–17

PR1. Faser i livscykeln då produkters och tjänsters påverkan på hälsa och säkerhet utvärderas i förbättringssyfte, och andelen produktkategorier som utvärderats.

E

PR2. Antal fall där regler och frivilliga koder gällande hälso- och säkerhetspåverkan från produkter och tjänster under deras livscykel inte efterlevs.

H

se nedan

PR2. Inga överträdelser under 2009.

PR3. Produkt- och tjänsteinformation som krävs enligt rutinerna, samt andel av produkter och tjänster som berörs.

H

AR 31

PR3 Krav på produktinformation

Inkluderar vår process för information om och märkning av alkoholdrycker följande krav på information?

	Ja	Nej	Andel av alkoholdrycker som omfattats av processen	Kontroll av efterlevnad
Vilket ursprungsland innehållet i alkoholdryckerna kommer ifrån	X		49%	100%
Innehåll av alkoholhalt*	X		100%	100%
Säkerhet vid användningen av produkten**		X		
Kassering av produkten och miljöpåverkan och social påverkan av detta***		X		
Ekologisk märkning	X		1,91%	100%
Rättvisemärkning	X		0,43%	100%

* Enligt GRI ska vi ange om vi informerar om ämnen som kan ge miljöpåverkan eller social påverkan. Vi har gjort antagandet att detta främst innebär information om alkoholhalt i våra produkter.

** Vi ställer inga krav på att våra varor ska märkas avseende säkerhet. Däremot ingår det i vårt uppdrag att informera om alkoholens risker. Det sker till exempel via skyltning och broschyrer i våra butiker och informationskampanjer på vår hemsida, TV och bio.

*** I Systembolagets allmänna inköpsvillkor ställs krav att förpackningar ska kunna återvinnas och att de bör vara märkta med sorteringsanvisning. Vi informerar om hur förpackningar ska källsorteras på vår hemsida.

• Tabellen avser redovisning för 2009. Reglerna för information och märkning av produkter ändras inte så frekvent att det motiverar jämförande år. Det som kan förändras mellan åren är försäljningsandelen i de olika kategorierna. Syftet är dock inte att visa försäljningsandelen utan hur stor del av sortimentet som ingår i märkningskontrollen. Den styrs inte av försäljningsandelen varför vi inte ser något mervärde att jämföra mellan olika år.

• Den mest betydande produkt- eller tjänstekategorin är alkoholdrycker. Alkoholfria drycker, presentartiklar, vinprovartjänster m m redovisas därför inte i denna indikator.

• Systembolaget gör inga egna märkningar. Vårt ansvar består istället av att kontrollera efterlevnaden av lagar och bestämmelser. Detta görs vid inköpstillfället.

			Sidhänvisning
PR5.	Rutiner för kundnöjdhet, inklusive resultat från kundundersökningar.	H	AR 24
PR5.	<i>Denna indikator avgränsar vi till att omfatta Systembolagskoncernens slutkunder, det vill säga de som handlar i våra butiker. Den metod som har använts för NKI-undersökningen utgår ifrån ett orsak-verkan-samband. Kunderna bedömer hur de upplever företagets/butikens olika kvalitetsområden (tex sortiment, personal och samhällsansvar). Därefter beräknas, med strukturella ekvationer (PLS), hur stor effekt varje kvalitetsområde har på NKI. NKI ökade under 2009, för femte året i rad, med en enhet till 78. Utifrån detta viktade resultat kan Systembolaget prioritera vilka åtgärder som ska genomföras för att kunna påverka kundernas beteende, till exempel ett ökat stöd för monolet.</i>		
PR6.	Program för efterlevnad av lagar, standarder och frivilliga koder för marknads kommunikation, inklusive marknadsföring, PR och sponsring.	H	se nedan
PR6	<i>Systembolagets marknads kommunikation styrs av tillämpliga lagar, som marknadsföringslagen och alkohollagen, av Systembolagets avtal med staten och av bolagets egna interna riktlinjer för marknads kommunikation för alkoholprodukter. Riktlinjerna innebär att aktiv marknadsföring som syftar till merförsäljning av Systembolagets alkoholprodukter inte får ske. Vid framtagande av marknads kommunikation och innan publicering stäms kommunikationen av mot gällande riktlinjer och bestämmelser. Ytterst ansvarig för detta är Systembolagets Kommunikationsdirektör. Systembolaget säljer inte på marknader där alkoholprodukter är förbjudna. Däremot är alkoholprodukter i Sverige föremål för frågor från intressenter och offentlig debatt. En viktig del av Systembolagets uppdrag handlar om att informera om alkoholens risker. Detta görs via information i butik (till exempel broschyren Fakta, tips och myter om Alkohol & Hälsa), Systembolagets webbplats och via inkommande kundsamtal till Kundtjänst. Men också via deltagande av nyckelpersoner (primärt VD) i offentliga forum.</i>		
PR7.	Antal fall där regler och frivilliga koder gällande marknads kommunikation, inklusive annonsering, marknadsföring och sponsring inte efterlevs.	H	se nedan
PR7	<i>Inga fall 2009.</i>		
PR9.	Betydande böter för brott mot gällande lagar och regler gällande tillhandahållandet och användningen av produkter och tjänster.	E	